SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 79. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, APRIL 27, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 27-го КВІТНЯ 1991 Ч. 79. РІК XCVIII.

ВІДЗНАЧАЮТЬ П'ЯТУ РІЧНИЦЮ ТРАГЕДІЇ В ЧОРНОБИЛІ

Київ. (ПС УРП). — Тут, у вівторок, 23-го квітня, відбулася пресова конференція на тему „Політичні аспекти чорнобильської катастрофи".

Голова постійної комісії Верховної Ради України з питань Чорнобиля Володимир Яворівський звернувся до кореспондентів такими словами: „Я вже сьогодні можу сказати, що головним винуватцем чорнобильської катастрофи є політична система і ті люди, на яких ця система трималася і досі якоюсь мірою тримається. Саме тому Чорнобиль був замовчаний майже на чотири роки. Це привело до того, що поставило на грані буття чи небуття український, білоруський і частину російського народу". Яворівський нагадав, що 25 відсотків атомних реакторів Совєтського Союзу розміщені на території України, що над українським народом проводяться експерименти, а на саму Україну і далі дивляться як на колонію. А тим часом під саркофагом у Чорнобилі жевріють ніким не контрольовані атомні реактори.

Володимир Шовкошитний та інші промовці також підкреслювали той факт, що Україна перебуває під загрозою радіації і що центр залишив її на самоті у цій трагічній ситуації. Країни Заходу готові допомогти подолати наслідки катастрофи в Чорнобилі, але щоб допомога ця діставася Україні, треба виборюти і побудувати свою державу.

До Києва прибув також американський лікар Роберт Гейл для участи в семінарі „Еврочорнобиль-2". Він зауважив, що змушений повторити те, що уже сказав п'ять років тому: у найближчі 50 років помре дуже багато людей. Він також зауважив, що про ліквідацію наслідків катастрофи багато говориться, але зовсім нічого не зроблено.

ВІДБУЛАСЯ МІЖПАРЛЯМЕНТСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ

Москва (ПС УРП). — Тут 21-22 квітня відбулася Міжпарляментська Конференція фракцій і груп Верховних Рад з участю представників від 27-ми фракцій республік: України, Азербайджану, Вірменії, Білорусії, Киргизстану, Молдови, Росії, Таджикистану, Узбекистану, Естонії і Татарстану. Були там і представники від Литви, Латвії та Грузії, як спостерігачі.

Учасники конференції висловили підтримку страйковому рухові, закликали до дискусії представників різних політичних сил, запропонували провести міжпарляментську нараду з питань безпеки і співпраці республік. Конференція підтримала проєкт договору про спільну дружність суверенних держав на конфедеративній основі, затвердила Міжпарляментську Конференцію (МК) як постійно-діючий консультативний орган демократичних фракцій і груп.

У зв'язку з реальною загрозою введення в СССР на заклик депутатської групи „Союз" надзвичайного стану, Міжпарляментська Конференція звернулася до трудових колективів республік з пропозицією оголосити готовість до страйку в будь-який момент. Якщо надзвичайний стан запровадять, МК закликає негайно розпочати акцію громадянської непокори, аж до загального політичного страйку.

Міжпарляментська нараду з питань безпеки і співпраці республік вирішено провести восени цього року. Вважається, що така нарада може стати формою вирішення протиріч між республіками. Фактично може бути говорено про нові принципи взаємовідносин між республіками.

Головною метою МК оголосила консолідацію зусиль парляментів для мирного демонтажу імперії, створення суверенних демократичних держав і налагодження взаємовигідних відносин. З цією метою домовилися регулярно обмінюватися інформацією, узгоджувати події, парляментські акції, уточнювати позиції, домагатися департизації армії, КГБ, МВС, правоохоронних органів і народної освіти.

ПАТРІЯРХИ УАПЦ І УКЦ ВІДВІДУЮТЬ МІСТА УКРАЇНИ

Хмельницький. (УНІАР). — Сюди в понеділок, 22-го квітня прибув патріярх Київський і всієї України УАПЦ Мстислав І. Владику прийняли у Храмі св. Андрія Первозванного, пізніше він зустрівся з представниками міської та обласної влади, з народними депутатами, а 23-го квітня Патріярх відвідав Кам'янець-Подільський та храм свв. Петра і Павла, який належить УАПЦ.

Раніше, 20-го квітня Владика Мстислав був у Вінниці, де громада УАПЦ зустріла його хлібом-сіллю, корогвами, іконами та хрестами. Зустріч організувало православне братство УАПЦ. Наступного дня, 21-го квітня, на цвинтарі відбулася Панахида по жертвах сталінських розстрілів. Патріярх виступив перед громадою з закликом до мирного відродження УАПЦ та національної свідомости.

Представники влади Вінничини виявили бажання зустрітися з Владикою.

Перебуває в Україні також первоієрарх УГКЦ, Кардинал і Патріярх Мирослав І. Любачівський. Він 20-го квітня прибув на Тернопільщину. Керівники області та місцеве населення зустріли Владику під містом козацької слави Зборовом. Були висловлені вітальні промови та патріярше благословення людности і тернопільської землі. Урочистості тривали й в Тернополі, незважаючи на спроби віруючих псевдоавтокефальної УПЦеркви за намовою отця Дмитра Лисака вичинити напад на патріярший кортеж. Зіткнення вдалося уникнути. У церкві Божої Матері Неустанної Помочі Патріярх виступив з проповіддю перед більш як 20,000-ою авдиторією. У бенкетовій залі готелю „Галичина" на честь Блаженнішого було подано урочисту вечерю, на яку були запрошені також громадські діячі, народні депутати України, керівники комітету захисту УГКЦ. У всіх виступах на бенкеті домінувала думка, що з поверненням патріяршого престолу в Україну повернеться духовість, а з нею національна свідомість і патріотизм. 21-го квітня на Співочому полі Тернополя Блаженніший Патріярх в присутності сотень священнослужителів і десятків братств з тисячами хоругов провів Святу Літургію, освятив хрест, встановлений на місці майбутньої церкви на майдані Данила Галицького. На короткому зібранні біля драматичного театру Владику Любачівського привітав голова обласного Комітету Захисту УГКЦ Ярослав Демидесь. Силами кращих мистецьких груп області відбувся концерт „Христос воскрес — воскресне Україна".

В Івано-Франківському 15-го квітня відбулася зустріч Владики Любачівського з представниками Обласної Ради, голова якої Микола Яковина, розповів главі УКЦ про політичну, соціяльну, економічну та міжконфесійну ситуацію в області. Відтак на запитання журналістів відповів Митрополит Любачівський. Він повідомив, що плянує зустріч з головою ВР України Леонідом Кравчуком, однак хотів би спочатку зареєструвати статут УГКЦ. Відповідаючи чи не плянує він зустрічі за круглим столом з представниками інших конфесій, Кардинал Любачівський відповів, що вважає таку зустріч покищо передчасною.

Вийшла англомовна праця д-ра М. Куропася

Джерзі Сиmі, Н. Дж. — Видавництво Торонтонського університету видало найновішу працю д-ра Мирона Куропася п. з. „Українські американці: походження та аспірація 1884—1954". Вступ до цієї книжки написав д-р Орест Субтельний.

У книжці д-р Куропась подає причини, що змушували перших українських імігрантів шукати спільної самооборони при своїх церквах і братських організаціях. Він представляє контрасти між різними хвилями української імміграції. Перші імігранти до ЗСА були в більшості неписьменними заробітчанами, але вже наступні були свідомі своєї національної приналежности та спільно змогли зберегти цю національну свідомість і спадщину свого народу.

Книжка буде корисною не тільки для дослідників і науковців, але й для всіх американців українського роду, бо це дасть їм можливість поглянути у світ минулого батьків і дідів.

Д-р М. Куропась — широко відомий не тільки серед української громади, але також і в американському суспільстві. Він професор-помічник із ділянки освіти при університеті північного Іллиною, колишній довголітній заступник предсідника Українського Народного Союзу (1978-1990), перший в історії ЗСА спеціяльний асистент в етнічних справах для президента Джеральда Форда (1976-1977) і законодавчий асистент сенатора Роберта Доля. Д-р М. Куропась є автором кількох інших англомовних праць з історії України та українського населення в ЗСА. Його статті появляються в „Українському Тижневику" і в „Свободі".

Формальне представлення його книжки відбудеться в Українському Інституті Америки в Ню Йорку в неділю, 5-го травня о год. 2-ій по полудні.

Квартет „Явір" починає турне

МОНТРЕАЛЬ. — Турне відомого чоловічого квартету „Явір" з Києва відбудеться вперше на терені Америки і Канади в місяцях травні і червні 1991 року під патронатом Українського Народного Союзу.

Квартет „Явір".

Серед багатьох вокальних ансамблів України особливе місце належить чоловічому квартетові „Явір". Його унікальність полягає в тому, що все, що він виконує — від народних, стрілецьких, клясичних до сучасних творів — він підносить на справжній професійний рівень. Народні артисти України, лавреати Шевченківської премії Володимир Дідух (баритон), Валентин Реус (бас), Євген Пруткін (тенор), Олександер Харченко (тенор) та акомпаніятор Анатолій Мамалига становлять ансамбль, який несе в своїй творчості справжній дух України.

Квартетові притаманний оригінальний спосіб виконання, тонкий та артистичний. Володіючи добре поставленими зіспіваними голосами, виконавці музикально і переконливо відтворюють ідею пісень. Та найбільший чар ансамблю полягає в безмежному захопленні рідною піснею, яке передається слухачам.

Квартет існує вже 25 років і користується заслуженим признанням. Пісні, які вперше прозвучали у виконанні „Явора", підхоплюються і відразу стають популярними, наприклад, написана спеціяльно для нього пісня „Явір і яворина" (музика О. Білаша на слова Д. Павличка). Про популярність квартету в Україні та поза її межами свідчить не тільки велика кількість публіки на його виступах, але й висока оцінка критиками та режисерами. В 1983 році „Явір" виступав у Канаді у виставі „Людина і світ" (Монтреаль) і в 1989 році на виставці „Фолкльорама" (Вінніпег). Публіка вітала квартет скрізь гучними оплесками і оваціями.

Організацію турне займається фірма „Євшан". Виступи відбудуться: в травні — Віндзор — 8-го, Дітройт — 9-го, Піттсбург-Карнегі — 10-го, Клівленд — 11-го, Чикаго — 12-го, Вашінгтон — 16-го, Ньюарк-Юніон — 18-го, Філядельфія — 19-го, Гартфорд — 21-го, Йонкерс — 22-го, Бавнд Брук — 24-го, Ню Йорк — 25-го, Глен Спей — 26-го, Рочестер — 28-го, Баффало — 30-го, Гамилтон — 31-го, в червні Оттава — 1-го, Торонто — 2-го, Саскатун — 4-го, Калгари — 5-го, Едмонтон 6-го, Вінніпег — 7-го, Ванкувер — 9-го, Лос Анджелес — 10-го, Сан Франсіско — 13-го, Монтреаль — 18-го.

Слухаючи виступ квартету, кожен знайде для себе те, що відповідає його душі — адже репертуар ансамблю багатий і жанрово різноманітний. В ньому широ-

(Закінчення на стор. 4)

ВИСТАВКА Я. ВИЖНИЦЬКОГО

Чикаго. — Тут в п'ятницю, 10-го травня, о год. 7-ій вечора відбудеться відкриття виставки образів Ярослава Вижницького, яка проходитиме в Культурному Осередку при церкві свв. Володимира і Ольги 10-го—11-го—12-го травня.

Росія хоче поширити контакти зі ЗСА

Ню Йорк. — У понеділок, 22-го квітня, високопоставлені чинники Адміністрації зустрілися з прем'єр-міністром РСФСР Іваном Силаєвим, який прибув до Вашінгтону, щоб обговорити перспективи американських капіталовкладень в Російській федерації.

Торік американські офіційні особи почали обережно налагоджувати контакти з керівниками Росії, які прагнули поширити свою автономію. Останнім часом такі зустрічі стали більш відкритими і частими.

Після зустрічі з асистентом президента Джорджа Буша з національної безпеки Брентом Сковкрофтом І. Силаєв заявив: „Ми відчули готовність американської Адміністрації встановити відносини зі союзними республіками. У нас були досить цікаві зустрічі".

Як зауважує кореспондент газети „Ню Йорк Таймс", в колах Адміністрації зростає відчуття, що Горбачов опиняється в щораз тяжчому політичному становищі і що Вашінгтон повинен поширювати контакти з іншими совєтськими діячами. Про подібне говорив і колишній президент Ричард Ніксон під час обіду-зустрічі з Дж. Бушем і співробітниками його Адміністрації в понеділок, 22-го квітня. Р. Ніксона прийняли в Білому Домі, щоб він розповів про свою недавню поїздку в СССР, де на нього зробив велике враження Боріс Єльцин.

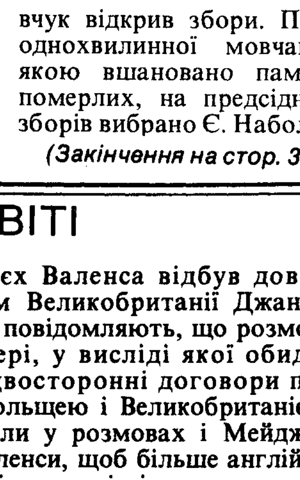
Як повідомляє агентство АП, у вівторок І. Силаєв зустрівся з представниками американського ділового світу і заявив, що уряд Росії одностайний у своїй опозиції щодо „антикризової" програми, яку недавно схвалила Верховна Рада СССР. „Ми повні рішучости здійснити перехід до ринкової економіки, — сказав він, — приватизувати державні підприємства і широко відкрити двері приватному підприємству".

За словами Силаєва, якого супроводжує велика група офіційних діячів РСФСР, Совєтський Союз і Росія можуть стати „нормальними партнерами на міжнародній арені" лише в тому випадку, якщо буде проведена широка демократизація, створений політичний плюралізм, а засоби масової інформації здобудуть повну незалежність.

„Єдиною ґарантією успіху є тут докорінні і активні зміни", — заявив голова Ради міністрів РСФСР, повідомивши, що Росія створюватиме „вільні економічні зони", в яких чужинецькі вкладники капіталу будуть користуватися податковими пільгами. „Ми хотіли б, щоб американські підприємці брали активну участь у створенні вільних економічних зон", — заявив Силаєв.

Олбанська Округа УНСоюзу відбула Річні загальні збори

Олбані, Н. Й. (В. Літинський). — Одна з найбільш продуктивних Округ УНСоюзу, яка в 1990 році здобула перше місце, перевиконавши свою квоту на 144 відсотки, відбула свої Річні загальні збори в суботу, 9-го березня, в приміщенні Українсько-Американського Клюбу в Амстердамі.

П. Шевчук

Не зважаючи на свої непересічні осяги, в зборах взяло участь відносно мале число союзовців. Вони вислухали докладні звіти Управи, вибрали нову Управу, а при кінці зборів мали нагоду послухати вичерпну інформативну доповідь головного секретаря УНС Володимира Сохана про працю УНСоюзу в загальному за останній рік.

Голова Округи Павло Шевчук відкрив збори. Після однохвилинної мовчанки, якою вшановано пам'ять померлих, на предсідника зборів вибрано Є. Наболот-

(Закінчення на стор. 3)

ЗАМІСТЬ РЕЗИҐНАЦІЇ М. ҐОРБАЧОВ ОТРИМАВ ВЕЛИКУ ПІДТРИМКУ В ЦК КПСС

Москва. — Пресові агенти, акредитовані в СССР кореспонденти і совєтське агентство ТАСС інформують, що на другому дні пленарних нарад Міхаїл Горбачов, якого численні члени компартії сильно критикували за занепад престижу Комуністичної партії і уряду, відосередні самостійницькі тенденції в республіках і катастрофальний економічний стан в країні, запропонував свою резиґнацію з посту генерального секретаря ЦК КПСС, не маючи, очевидно, іншої альтернативи. Своїм рішенням він вніс чималу констернацію в залі закритих нарад, але коли після короткої перерви предсідник поставив справу резиґнації, в залі запанувала мертва тиша, а потім вибухли пристрасні дискусії між поодинокими членами ЦК КПСС. Деякі присутні намагалися не допустити до голосування, але на столі у предсідника була пропозиція резиґнації Горбачова і він мусів поставити її під голосування. В результаті тільки 13 членів ЦК голосували за прийнятям резиґнації, всі інші підтримали політику свого керівника у висліді чого М. Горбачов залишається далі генеральним секретарем ЦК КПСС і президентом СССР.

Не зважаючи на гострі випади проти Горбачова реакційних кіл, членів Центрального Комітету, більшість таки не відважилась голосувати за прийнятям його резиґнації, побоюючись, очевидно, спаду престижу Комуністичної партії, масового виходу з компартії членства і ще більшого хаосу в Совєтському Союзі на всіх відтинках. Треба відмітити, що одним з гострих критиків був секретар ЦК КПСС і голова Ради Міністрів Російської Федерації, Іван Полозков, який домагався не тільки прийняти резиґнацію М. Горбачова, але закликав міністерство оборони СССР і КҐБ ввести до всіх республік військові частини (так якби їх там не було) і проголосити виїмковий стан та позбавити влади усіх сепаратистів, націоналістів, розбивачів Совєтського Союзу.

Ось де закопана собака, як говориться в народі. Збереження комуно-московської імперії, а не співпраця на базі суверенітету, який проголосили усі республіки Совєтського Союзу, були головною темою дискусій і тягнулися червоною ниткою почерез дводенні наради ЦК КПСС.

Після Полозкова забрав слово М. Горбачов і заявив, що йому вже надоїли систематичні напади на нього реакційних партапаратчиків, які мріють про повернення старих „добрих" застійних часів, і він готовий відійти від керівництва КПСС, якщо така буде воля більшости членів. Добачаючи загрозу хаосу і „безкоролів'я" члени Політбюра, без М. Горбачова, вирішили підтримувати далі його на пості генерального секретаря, бо, мовляв, на теперішньому етапі треба зберегти пошанування партійної і державної влади, щоб не поглиблювати існуючого політичного і економічного хаосу.

Виступав також заступник генерального секретаря ЦК КПСС Володимир Івашко, який закликав форум розважно розглядати пропозицію резиґнації М. Горбачова у світлі нової ситуації, яка створилась після домовлености президента з речниками дев'ятьох найбільших республік СССР. Прихильники М. Горбачова натякали також на можливість спалаху громадянської війни, критикували ті республіки, які хочуть іти власним шляхом і добиваються повної незалежности.

Політичні аналітики на Заході не схильні думати, що конфлікти в СССР закінчилися. Там боротьба за владу і за затискання режиму, особливо у відношенні до республік, буде тривати далі. Вона вже на овиді і без згоди Москви на повний суверенітет, від якого не хочуть відступити навіть ті республіки, які готові підписати союзний договір, Кремль не зможе зупинити пристрастей і маршу поневолених народів до свободи.

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ ПОЛЬЩІ Лех Валенса відбув довшу розмову зпрем'єр-міністром Великобританії Джаном Мейджором. Кореспонденти повідомляють, що розмова велася у приязній атмосфері, у висліді якої обидва державні мужі підписали двосторонні договори про поширення співпраці між Польщею і Великобританією. Економічні справи домінували у розмовах і Мейджор погодився з пропозицією Валенси, щоб більше англійських компаній і приватних підприємців інвестували свої капітали в польську економіку, яка в майбутньому може не тільки допомогти польському народові, але і дати їм особисті зиски. Темою розмови була справа відношення Польщі до Европейської економічної спільноти, яка ще найбільше могла б допомогти східньоевропейським країнам, недавнім сателітам Москви, стати на власні ноги.

АҐЕНСТВО АССОШІЄЙТЕД Пресс повідомило, що уряд Мадярщини вирішив запропонувати парляментові законопроєкт, на підставі якого держава зобов'язується віддати колишнім власникам усі добрива сконфісковані державою під час комуністичного урядування. Законопроєкт викликав гострі дебати в мадярській пресі і на форумі парляменту, але коли прийшло до голосування то 189 парляментаристів підтримали проєкт уряду 108, голосували проти. У висліді цього власникам буде повернено приблизно чотири міл. земельних наділів, 3,870 малих підприємств і коло 400,000 малих технічних станцій. Всі інші, приблизно два міл. осіб, отримують державну компенсацію за втрату майна (будинків, магазинів, автомобільних і бензинових станцій) та інших приватних добрив. Землевласники зможуть отримати безплатно тільки по 50 гектарів землі, за більше їм прийдеться заплатити. Закон має вступити в силу при кінці травня цього року.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Великобританії Джан Мейджор запевнив президента Південно-Африканської Республіки Ф. де Клерка, що його країна має намір знести усі економічні обмеження проти ПАР і започаткувати повну торговельну й іншу співпрацю з тією країною. В середу, 24-го квітня Мейджор зустрічався також з віцепрезидентом Африканського національного конгресу Нелсоном Манделою, який настоював, щоб Великобританія і взагалі Европейська економічна спільнота не спішилася із знесенням ембарга на достави товарів до ПАР. Мандела і всі інші керівники АНК вважають, що санкції повинні тривати аж до часу повної ліквідації політики апартеїду.

В АМЕРИЦІ

ВЕРХОВНИЙ СУД ЗСА одноголосно підтримав правило Крайової робітничої ради праці, яке значно облегшить організування профспілок у громадських лікарнях, і це рішення Верховного Суду організоване робітництво уважає своєю неабиякою побідою. Провідники шпитальних профспілок також дуже вдоволені з цього рішення, бо за останніх 17 років, як Конгрес поширив федеральний закон про забезпечення праці для працівників лікарень, їм було дуже важко організувати профспілки у шпиталях. Одначе велика кількість шпитальних адміністраторів перестерігають, що це може ще більше підвищити медичні кошти, які й без того зростають з дня на день.

З ДІТРОЙТУ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, що продаж авт і легких грузовиків, які виробляють на Північноамериканському континенті впав на 11.6 відсотка. Це на думку знавців є показником економічного спаду та низьких можливостей на отримання кредиту, що в свою чергу зупиняє потенціяльних покупців. Джозеф С. Філліппі, аналітик автомобільного ринку фірми Шірсон, Ліман, Гаттон, назвав цей весняний спад у продажі авт „дуже турбуючим". Керівники автомобільної індустрії та продавці авт зовсім не скривають своїх розчарувань з цього приводу.

ДЕПАРТАМЕНТ ЮСТИЦІЇ стверджує, що кількість в'язнів оскаржених чи засуджених за переступи пов'язані з наркоманією гостро збільшилися в останніх роках минулого десятиріччя. У звіті опублікованому статистичним бюром при Департаменті юстиції вказано, що обвинувачення пов'язані з різними родами наркоманства зросло до 400,000 у 1989 році, тобто на 23 відсотки. Так само зросло і число еспаномовних, негритянських і жінок в'язнів, звинувачених у вищезгаданих переступленнях. Число негрів із 38 відсотків у 1983 році зросло до 42 відсотків у 1989 році, еспаномовних в'язнів збільшилось з 14 до 17 відсотків, а ув'язнених жінок із 7.1 до 9.5 відсотка.

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що до новоствореного Фонду Відродження України — УНС вплинуло від членів УНС до п'ятниці, 26-го квітня, 6,653 чеки - дивіденд, відсотків від боргових зобов'язань і добровільних датків на суму

173,654.34

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Зворот у настанові світу до американців

Америка виграла дві світові війни, але не здобула собі великої популярности. Це цікавий парадокс, що всі у світі хотіли дістатися до Америки, як до обіцяної країни, але водночас американців у світі не любили. Закидали їм „ароґанцію гроша", „ароґанцію добробуту", легковажний підхід до справ усіх інших народів. Погане ім'я здобули собі американці в усіх еспаномовних автохтонів американського континенту, у Південній і Центральній Америці. Америці закидали так звану „долярову дипломатію" і „гарматню дипломатію", коли американська морська військова фльота підтримувала експорт американських товарів та поширювання політичних впливів. Популярною стала книжка „Аґлі Амерікен" (Поганий американець) — і загальновідомим став оклик „Єнкі ґов гом!" („Єнкі забирайся додому!"). На европейському терені Америка перевела насправжній злочин йдучи на руку совєтським репатріяційним Комісіям, яку виловлювали „своїх громадян" у таборах Діпі в Німеччині й Австрії. Це був злочин, з людського погляду та дуже немудрий акт з погляду політичного, коли після Другої світової війни Америка видала Совєтському Союзові 40,000 вояків Російської Добровольчої Армії (РОА). Багато чесних одиниць наклало на себе руку, щоби не попасти у смертоносну сіть НКВД. (Інша річ — вороже становище РОА до України).

Поруч із несподіванками військового характеру — остання війна проти Іраку започаткувала велику зміну щодо настанови світу до американців. Розпочалося це тоді, коли дезертирували іракські вояки, переходячи фронт до Савдійської Арабії і коли втікали з Іраку цивільні люди, опозиціонери супроти режиму Саддама Гуссейна. Американські вояки, які перші стрічали тих утікачів, давали їм цигарки, свої харчові пайки, були ввічливі, скеровували їх до савдійсько-арабських пунктів, де вже зорганізовано займалися полоненими й утікачами, які були голі-босі, спасаючи життя.

Такі самі сцени повторилися у Кувайті, коли американці разом із савдійсько-арабським військом вмаршували до столиці Кувайту, міста цієї самої назви. Поруч із препоганими цивілізаційними умовинами — не було питної води, місто було поруйноване, у запустілих хатах скривалися ще окремі іракські вояки, а визволені кувайтці мстилися на палестинцях за їхню співпрацю з окупантськими іракцями. У тому хаосі американські вояки стали носіями ладу і справедливости та несподіваними добровільцями, що не цуралися фізичної праці для впорядкування румовищ. Коли ж уже після проголошення президентом Бушем, що війна скінчилася, вибухло в Іраку повстання курдів — американські вояки стали в очах курдів приятелями-союзниками. Історія скаже своє вирішне слово, чи президент Буш не зробив помилки, що не підтримав своїм військом цього повстання курдів. Вони закидали Бушеві просто зраду. А все ж, гуманітарну допомогу втікачам курдам на велику скалю започаткувала Америка й Буш вислав туди, у прикордонну турецько-іракську смугу вояків, щоб під їхньою охороною зорганізувати табір іракських втікачів та сяк-так правильно розподілювати допомогу харчами й одягами. Американець став в очах одного мільйона курдів приятелем-опікуном. Коли ж проголошено офіційне перемир'я і прибула у прикордонну смугу місія Організації Об'єднаних Націй, всі цивільні особи, які так опинилися, мріяли, щоб американські вояки залишилися якнайдовше, бо це єдина повна ґарантія їхнього життя і безпеки.

Після Другої світової війни англійська мова виперла французьку, як мову міжнародного порозуміння. Джордж Буш використав внутрішні труднощі СССР для закінчення холодної війни. Він допоміг Німеччині з'єднатися і він зумів зберегти найкращі взаємини з союзниками з НАТО та здобув собі повагу, як лідер 28-міждержавної коаліції у війні проти Іраку. Всі ті, які подорожують тепер з американським пашпортом, стверджують зріст поваги, якою користується той пашпорт. Вже ніде не лунає оклик — „Єнкі забирайся додому!", тільки навпаки. „Боїмося, щоб ти не відійшов".

Роман Голіят

УКРАЇНЦІ ПЕРЕМИШЛЯ БОРЯТЬСЯ ЗА СВОЮ КАТЕДРУ

Католицька газета „Кетолік" з 24-го березня 1991 року помістила обширну статтю без авторства, під заголовком „Конфлікт", а у підзаголовку читаємо, що „Відновлення греко- католицької перемиської дієцезії, стала справою нечувано скомплікованою. Українські вірні почали старання про зворот колишньої катедри й відкрили непотрібну скриньку 'Пандори' ".

Невідомий автор твердить, що ця катедра — це власність оо. Кармелітів, яку уфундував Марцін Красіцький. Її збудовано в роках 1525-1530. Вона попала в руки греко-католиків у 1784 році з волі австрійського цісаря, який, після примусової касації ордену Кармелітів, приступив до „розсварення обох національностей". Греко-католики поквапно скористали з пропозиції цісаря, розбираючи існуючу руську катедру з XV сторіччя, яка була при теперішній вулиці Владичій ч. 3, побудована на парцелях ч. 145-146. До сьогоднішнього дня з неї залишилася вежа з годинником. Стара катедра губилася у забудованнях центру міста, тоді, як костьол Кармелітів стояв на домінуючому горбку міста. Переробили його на східню церкву, яка надавала містові видний здалека візантійський сакральний знак.

Знаючи, що передання костьола Кармелітів українській спільноті буде пояснюване як поворот до практик, які стосували займанці, єпископ Ігнат Токарчук, перемиський ординарій, в інтерв'ю з єзуїтським „Пшеґльондем Повшехним" (ч. 1/91), щоб вийти з цієї ситуації, запропонував: „повернення по-Василіянської церкви на Засянні у Перемишлі, в якій уряд примістив архів, або збудувати нову церкву, додаючи, що тут непотрібно великої будівлі. У звичайну неділю, на три Служби Божі, приходить 600-700 вірних. Я даю костьольну парцею, під таку будову. Влада є також за такою розв'язкою. Моє рішення є готове у тій будові помогти".

Однак, українці відкинули концепцію єпископа Токарчука. Не погодилися на церкву по-Василіянську, заявляючи, що не хочуть мати церкву по „польськіий" стороні. На пропозицію будови нової церкви, погодилися, але тільки під умовою, що на час (найменше п'ять років) дістануть в користування костьол оо. Кармелітів. Хоча б тільки тимчасово дістали, бо це має для них майже рівнозначне з історичною справедливістю і остаточним визнанням їх Церкви. А це, викликало в Перемишлі справжню бурю. Вистачить перейти вулицями міста, щоб переконатися, як дуже підогріті емоції. Майже на кожній камениці висять летючки Польські національні барви мальовані на мурах, мішаються з українськими синьо-жовтими. Гасла „УПА" геть", сусідують з кличами „Ляхи за Сян". Однак, кількатисячна українська громада „відмовляється" від повищого й не думає йти в підпілля. Не забув автор згадати про З'їзд Народного Руху України, обвинувачуючи що він проходив на тлі мапи, на якій Перемишль був у границях України.

Далі читаємо, що під час візити в Перемишлі сеймової Комісії національних і етнічних меншин, членом якого є український посол і суспільно-політичний діяч Володимир Мокрий, вони відкинули усі повищі пропозиції, висуваючи постулят, що для підкреслення приналежности Перемишля до української культури треба надати декотрим його вулицям імен визначних українських діячів, як, Тарас Шевченко. До Надсянського городу, повертаються також українці зі Заходу.

Приналежність єпископа Івана Мартинюка до традиції давньої перемиської дієцезії, збудила у багатьох поляків дуже прикрі спогади. Чимало віком мешканців Перемишля, знову стали жити історією, пригадуючи часи, в яких Сяном плили трупи, „помордовані бандерівцями", а ночами місто освітлювала заграва горіючих сусідніх сіл. „Зараз, вистачить вступити до першої ліпшої корчми, щоб почути про те, що коли українці ввійдуть до костьола, поллється кров...!". (Автор повищої статті, мусить бути алькоголіком, що виписує такі теревені. Хіба пияки не будуть вирішувати церковних складних справ! РСГ.).

У Перемишлі уконстатувався Суспільний комітет оборони польського костьола оо. Кармелітів", в склад якого, входить ціла „сметанка" Т-ва Надсянського городу. Комітет зібрав понад 6,000 підписів в обороні костьола оо. Кармелітів. „У самому манастирі оо. Кармелітів, панує пригноблення. Сімох монахів пакують валізки". (Це найкращий доказ, що Кармеліти готові залашити костьол, бо для сімох монахів, ця катедра без сумніву для них є завелика. РСГ.).

Далі сказано, що українці залишили святиню в руїнах, Депортовані зі Львова Кармеліти, яких спровадила до Перешишля Анна Гайдар, своїми руками й при допомозі мешканців міста, відремонтували її з великим трудом. Як виглядав цей ремонт, то я бачив особисто з групою українських паломників у 1988 році, оглядаючи цю нашу катедру, в якій „реставратори" знищили всі сліди українського церковного мистецтва, разом з чудовим іконостасом. Таку саму невідрадну долю стрінуло багато українських церков Лемківщини. Це все діялося у римо-католицькій Польщі, серед польського патріотичного духовенства, яке не практикує любови ближнього й пошани до віруючих іншого обряду.

Створений Комітет у Перемишлі, здеклярував українським вірним всяку можливу допомогу в побудові нової катедри — технічну, організаційну й фінансову. „Ми хотіли б, щоб наріжний камінь, під нову українську святиню посвятив Святіший Отець, під час своєї візити Перемишля у

(Закінчення на стор. 4)

Д-р Олег М. Волянський

„ДОРОГОЮ ОБМАНУ"

II.

Ставлення Моссаду до американців виявилося найкраще в час сумнозвісної події, що спричинила смерть двісті сорок одного американського вояка у Бейруті у 1983 році. В той час через свого аґента Моссад довідався про те, що шіїтська терористична група наповняє вибуховими матеріялами велике автотягарівку фірми „Мерцедес". Очевидно було, що під готовляється якась дія на велику міру й Моссад повідомив усі жидівські установи в Бейруті, щоби вони слідкували, де появиться цей „трак". Однак голова Моссаду не дав американцям докладної інформації, лише висловив рутинну загальну пересторогу, кажучи своїм співпрацівникам: „...ні, ми не є тут охороняти американців"... Цей „трак" в'їхав, як ми всі пригадуємо, у будинок, де спали американські вояки морської піхоти, спричинивши страшенне спустошення. Моссад був зацікавлений в тому, щоб американці ставились до арабів ще більш неґативно. Моссад теж мав інформації, де переховують американських закладників у Ливані, однак не передав цих відомостей американцям, і це причинилося до відомого скандалу „Іран — Контра". — У цій книжці маємо також цікавий опис подій, що допровадили до „Інтіфади".

Гаслом Моссаду є: „Будеш провадити війну при допомозі обману", хоч бачимо, що Моссад вживає не лише обман у своїй праці, але є також безоглядним і жорстоким, якщо йдеться про нежидів. Він вербує для себе інформаторів — аґентів у різних країнах світу, а головно серед арабів, вживаючи до цього гроші, „секс" і використовуючи політичне наставлення цих донощиків, які спочатку навіть не знають, що працюють для Ізраїля. Щоб затерти сліди своєї діяльности. Моссад не вагається ліквідувати-вбивати цих аґентів, коли вони Моссадові невигідні або непотрібні. Те саме стається із проститутками, котрих Моссад, за добрі гроші, вживав, щоб вони ловили в пастку аґентів.

Крім заробітної платні від ізраїльського уряду Моссад здобуває колосальні суми грошей всякою нелеґальною діяльністю, як наприклад, торгування ізраїльською зброєю, і то продаючи її обом воюючим сторонам, як це було у Срі Лянка, або постачаючи зброю слабшій стороні у якомусь конфлікті, щоб продовжити війну, як це було під час іраксько-іранської війни. Моссад не відмовляється і перевозити наркотики за добрі гроші.

У своїй тайній діяльности в різних країнах офіцери Моссаду мають для свого вжитку велетенські людські ресурси жидівських професіоналістів, як лікарів, інженерів, бизнесменів, адвокатів, освітніх діячів тощо, а також торговельні підприємства, будинки, ґаражі, готелі, магазини та банки. Островський вважає, що Моссад огорнутий „мегаломанією", що свої інтереси ця тайна служба ставить навіть понад інтереси Ізраїля. На його думку, Моссад навмисне подає перфідно неправдиві інформації про палестинців, що живуть на територіях, окупованих Ізраїлем, щоби умотивувати-оправдати насильства й негуманність Ізраїля у відношенні до палестинців. Як патріот-ізраїльтянин, Островський каже, що ця „хвороба" почалася від Моссаду, перейшла на уряд Ізраїля і починає огортати громадян Ізраїля.

Хоч ізраїльський уряд твердить, що Ізраїль не провадить розвідчої діяльности на терені ЗСА, автори цієї книжки кажуть, що тут, в Америці є загони Моссаду, звані „АЛ", котрі є дуже засекречені. Вони збирають інформації з різних домів („говмс"), моніторують установи, мають доступ до офіційних документів Сенату і Конґресу, роблять з них копії і відкривають таємно дипломатичні портфелі. Одним із найбільш тривожних вісток і фактів є те, що Моссад проникнув в середину бюр не одного ключового американського сенатора й конґресмена за допомогою їхнього жидівського персоналу.

У 1986 році ізраїльські літаки змусили приземлитися в Ізраїлі пасажирський літак, що летів до Ливану, тому, що мали інформацію, що в цьому літаку є провідники ПВО, які летять на нараду з президентом Муамаром Каддафі. Виявилось, що там нікого з них не було, були лише різні приватні пасажири. Ця подія викликала міжнародний скандал, осоромивши Ізраїль. Щоб рятувати репутацію, провід Моссаду зробив Островського „жертвенним козлом", скинувши вину на нього, що це Островський, мовляв, дав фальшиву інформацію, хоч направду це не була його вина. Островського примусили вийти з Моссаду і він виїхав назад до Канади.

Островський вважає, що Моссад винен у тому, що й досі нема арабсько-ізраїльського замирення, бо Моссад „процвітає" на цьому конфлікті. Однак є й інші думки про цю справу. У літературному додатку до католицького тижневика „Вандерер", том 10-ий, ч. 1-ше, зима 1991, є рецензія на книжку „Дорогою обману", що її написав історик і критик д-р Стефан Й. Снєґоскі. Він каже: „Моссад робить прямо 'брудну' роботу, а Островському здається, що Моссад маніпулює урядом і суспільством Ізраїля. Проте, чи насправді Моссад не віддзеркалює радше характер, що домінує серед ізраїльського суспільства?"

Ярослав Татомир

УКРАЇНА В НЕБЕЗПЕЦІ

У „Літературній Укріні" (з 14-го і 21-го березня) появилася велика стаття члена редакційної колеґії Сергія Плачинди під заголовком „Україна в небезпеці". У цій статті автор алярмує українську спільноту незвичайно низьким рівнем приросту населення України. Цей приріст із кожним роком зменшується і в деяких районах нашої Батьківщини переступив уже межову лінію між приростом і вмиранням...

Автор спирає свою статтю на працях численних спеціялістів. Ще перед 10-ти роками виступив за „круглим столом" публіцистів у Спілці Українських Письменників, вчений аґроном В.В. Юрчишин, який, — каже автор, — „Криком прокричав", що на Чернігівщині появилися райони депопуляції, де смертність перевищує кількість народжень, тобто, де почалося вимирання української нації. Той крик, каже С. Плачинда, тоді ніхто не почув...

У 1989 році економіст Ірина Прибиткова подала на сторінках журналу „Україна", — каже автор, — що сільське населення вимирає вже у восьми областях: Чернігівській, Сумській, Полтавській, Житомирській, Черкаській, Вінницькій, Кіровоградській і Дніпропетровській. Про це писала „Літературна Україна" із серпня 1989 року.

Сьогодні, за даними Міністерства охорони здоров'я Української ССР, є 16 областей, де сільське населення живе під жахливим знаком вимирання.

У загальному Україна має останнє місце у Совєтському Союзі за кількістю **народжень, а за смертністю одне із** перших місць...

	Народилося у 1989 р. на 1,000 чоловіків:	Померло у 1989 р. на 1,000 чоловіків:
Україна	13.3	12.1
Росія	14.6	10.7
Совєтський Союз	17.6	10.2
Естонія	15.4	11.7
Литва	15.1	10.3
Білорусь	15.	10.1
Латвія	14.5	12.1
Таджикістан	38.7	6.5
Туркменія	35.	7.7
Узбекістан	33.3	6.3
Киргизія	30.4	7.2
Азербейджан	26.4	6.4
Казахстан	23.	7.6
Вірменія	21.6	6.0

Показником жалюгідного здоровного стану в Україні є теж низький пересічний вік чоловіків в Україні.

Середній вік чоловіків:

у роках:	1988	1989
Україна	65.42	65.3
Київ	68.69	67.4

Для порівняння середній вік чоловіків у:

Франції	70.4
Німеччині (Західній)	70.8
Англії	71.6
Японії	74.5

Які причини цього трагічного низького приросту населення України, що у деяких районах переходить уже у **вимирання населення?**

С. Плачинда подає такі головні причини: затруєння води, землі і повітря шкідиливими хемікаліями та радіяцією. На Україні існує понад тисячу хемічних фабрик. Індустрія, як знаємо, зуживає дуже багато води для холодження й інших процесів. Ця вода забруднена і часто затруєна, повинна бути відчищена, заки її дана індустрія звертає до ріки, озера, чи моря. Дуже багато води вживають і забруднюють людські оселі, зокрема міста. Коли відчищування води, що її забруднює індустрія і людські оселі, недостаточне слідує занечищення і часто загрозливе затруєння води у ріках, озерах і морях і ця затруєна вода просякає у землю, до криниць а теж абсорбує рослинність.

У великому часописі „За Волю України" із 14-го березня, у статті „Дзвони на сполох", автор Василь Семен говорить про наскрізь безвідповідальне і прямо злочинне затруювання довкілля у Вінниччині. В області існує 37 підприємств, які витворюють річно 20,000 тонн високотоксичних відходів. Ці відходи вивозять автомашинами таємно у лісові хащі, яри, балки, Отрута із цих відходів вливається стічними водами у річки, підґрунтя. Наслідок цього такий що, наприклад, у селі Комарові, у ставках за-

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про полин Чорнобиля у наших серцях

П'ята річниця страхіття Чорнобильської аварії. Здається, цілий світ пригадав ці жахливі квітневі дні 1986 року. І тут в ЗСА американські газети повні згадок, у телебаченні показують фільм та дають репортажі, пишуть інтерв'ю із очевидцями і фахівцями.

Наша спільнота по усіх скупченнях відзначує цю сумну річницю особливо велично — спільними молитвами, програмами, протестаційними походами, голодівкою.

Але все це тільки зовнішні вияви незвичайно потрібні, однак далеко-далеко невистачаючі.

І що треба робити, щоб цілий світ відгукнувся сильніше на це нещастя, а не лише одноразовими відчуваннями? Як вплинути на людей, щоб зрозуміли ширину небезпеки і її довготривалість? Але так воно, на жаль, завжди є, що навіть найбільшим нещастям чи найбільшою подією людство цікавиться коротко. Приходить нова сенсація і цю з-перед кількох днів, чи років, забувається. Боїмося, що і тепер п'ята річниця аварії в Чорнобилі зійде зі сторінок преси чи екрану, а з тим і з уваги світу.

Але не може вона зійти з наших думок і наших сердець — коли постійно бачимо її наслідки, слухаємо трагічних розповідей, читаємо про все нові факти, що їх подає преса України, коли щораз ширше коло наших земляків хворіє і вмирає. А передусім, коли бачимо все нові і нові наслідки довготривалої радіяції серед української дітвори.

Ось читаємо в „Молоді України" про здеформованих дітей, які недавно народилися, про дитину з двома головами, про дитину без голови, оглядаємо макабричні знімки дитини з чотирьома ногами, іншої без пальців на руках, ще іншої спаралізованої у кріселку, бачимо цілий ряд дітей, яким випадає волосся... І чи не може стискатися серце на такий вид?

Не менш трагічне щораз більше число дітей з України хворих на левкемію, невидного смертельного ворога, що підступно розсіває своє спустошення по всіх частинах нашої батьківщини.

Не можемо безжурно згадувати перебування в Україні, коли знову і знову бачимо перед собою зажурені материнські очі, чуємо їхні прохання щоб допомогти рятувати хворих дітей, знаємо їхні надії, що вони покладають на нас — українців діяспори і на це лікарське ... чудо, яке сподіються тут пережити. Перед нашими очами, а передусім нашим серцем — пересуваються одне за одним — усі ці дитячі, невинні личка, що нам довелося вже бачити і які, знаємо, присуджені на найгірше.

Безсильна лють огортає на тих, що спричинились до поширення нещастя замовчуванням катастрофи байдужістю і зменшуванням небезпек, ради рятування власної шкури.

Тому у п'яту річницю цього великого горя у нашому серці немов навіки вже осів полин чорнобильського зілля і ніяк не можна його позбутися, дарма, що може читачі чекають від О-КИ на щось веселіше, соняшне, безжурне.

О-КА

Країно моя дорога!

Скільки ти досі
Перейшла — спершу
Розвиток й славу
На перехресті світовому. Опісля
Плюндрування турків, татарів,
Неволю твоїх козаків. Відтак
Загарбання ляхами...
Знасилування...
Голод москалів!
Та
Гострий біль
Німецької підківки.
А сьогодні?
Сьогодні
Саме серце Твоє запалало
Під Києвом
В Чорнобилі!
Сказано,
„Нуклеарна аварія..."
За кордоном:
„Необчислимих пропорцій!"
Хмара небезпеки
Кулю земну обвела
Світова трагедія.
— РАДІЯЦІЯ —
Тільки нарід Твій
Цього не знає... Наслідки
Твоїм внукам, правнукам.
Україно дорога,
Коли закінчаться Твої
терпіння —
Муки?
Чи не заслужила Ти собі
На краще життя?...

Молода українка в ЗСА
26-го квітня 1986 року

Загальні збори Осередку СУМ ім. Миколи Павлушкова в Чикаґо

Річні загальні збори відбулися в неділю, 24-го лютого, у власному домі. Голова Осередку Тарас Дрозд відкрив збори і привітав голову Крайової Управи Олю Король. До президії зборів вибрано Стефу Остапчук — голова, Петра Максиміва — заступник і Марійку Гараус — секретар. Голова президії подякувала за вибір, попросила до президіяльного стола голову Крайової Управи і подала порядок нарад, який прийнято без змін. Протокол з минулорічних зборів відчитала Марійка Дзвіник. Протокол принято з малими змінами.

Згідно з прийнятим звичаєм, за пророблену працю в минулому каденційному році звітував голова Осередку Тарас Дрозд, а за працю Булави — булавна Христя Косач, фінансовий стан Осередку подав фінансовий керівник Михайло Косач. За сумівську оселю звітував голова заряду оселі Ярослав Куляс.

У своєму звіті голова Осередку відзначив, що в управі було багато нових молодих членів, що є дуже позитивним явищем.

Кожного місяця управа відбувала свої звичайні засідання, а також відбулось 5 засідань президії та скликано одні ширші сходини членів і батьків. До окремих успіхів уступаючої управи він зачислив відновлення сумівського весняного свята — злет юнацтва, яке відбулося на сумівській оселі в Барабу; відновлення юнацького хору „Ватра" і театрального гуртка „Тяжко на еміграції"; зорганізування юнацької дружини копаного м'яча нижче 10 років; зорганізування сумівського здвигу (Захід) на сумівській оселі в Барабу та участь (вперше) з нашого Осередку трьох дружинників у виховно-ідеологічному зимовому таборі в Еленвіллі. Він також згадав про усі численні імпрези, які були організовані нашим Осередком, або в яких Осередок був співучасником протягом минулого каденційного року, та зазначив, що вся наша діяльність проходила під гаслом СУМ-у — „Борись за Україну — ми волі сини".

Булавна подала, що є 8 роїв юнацтва, включно з суменятами. Юнацтво проводить свої заняття по роях, однак відчувається брак виховників.

Майже кожного місяця, крім вакаційних, відбуваються апелі юнацтва, присвячені визначним українським національним річницям та національним героям. 54 члени юнацтва здали приписані іспити. Юнацтво брало організовану участь у національних святах, Молебнях чи Панахидах, організованих нашою громадою, та відбувало стійки коло Божого Гробу в трьох парафіях. Майже все юнацтво, крім суменят, бере активну участь в сумівських самодіяльних одиницях, як танці, хор чи спорт.

Вліті на власній оселі в Барабу відбувались табори, організовані таборовою комісією: вишкільний — 14 учасників; виховно-відпочинковий (молодшого юнацтва) 79 учасників та виховно-відпочинковий (старшого юнацтва) 20 учасників. Відбувся також табір суменят — 38 учасників.

З фінансового звіту присутні довідались, що Осередок мав у минулому календарному році 283,563 дол. приходів та 280,589 дол. розходів.

Задовження Осередку, у зв'язку з розбудовою оселі, становить 378 тисяч дол. Голова заряду оселі у звіті подав, що зроблено заходи поставити оселю на більш бізнесовий рівень, бо до цього змушують нас обставини і фінансові зобов'язання. Ми вперше робили ширшу рекламу оселі як догідного місця на проведення літніх вакацій. В зв'язку з тим потрібно точно визначити компетенції заряду оселі та команди таборів і таборової комісії під час таборування. Хоч сезон минулого року був успішний, однак багато необхідних речей треба ще зробити й поліпшити, а найголовніше — продовжити літній сезон на оселі.

Після кількох запитів і короткої дискусії, що відносились передовсім до справ оселі і таборів, покликано до слова голову Крайової Управи Олю Король. Вона привітала збори від Крайової Управи та у своєму короткому слові зазначила, що хоч методика нашої праці дещо змінюється, то цілі і завдання СУМ-у є незмінні, а це — патріотичне виховання української молоді на чужині та всяка можлива допомога українському народові в його змаганнях до волі. Вона ствердила, що багато молодих, які приходять на зміну старшим, не мають досить досвіду у праці і тому їм треба доброзичливо допомагати і підтримувати їх.

На пропозицію Контрольної комісії, уступаючій управі уділено абсолюторію. Нову управу вибрано в складі: голова — Тарас Дрозд; заступники — Іван Павлик, Оксана Павлівець, Тарас Гаврик; секретар — Марійка Банах.

Перевибраний голова Осередку подякував номінаційній комісії за їхню успішну, хоч і нелегку працю та всім присутнім за вибір. Він пригадав, що цього року, крім багатьох інших імпрез, будемо відзначати дві незвичайні події: 50-ліття проголошення відновлення незалежности України в 1941 році та сумну річницю 5-ліття Чорнобильської трагедії. Також закликав усіх до посилених зусиль, жертвенности і праці в новому році, щоб виконати всі наші завдання і пляни.

Загальні збори закінчено молитвою „Боже Великий".

Д. Н.

Зустріч з депутатами Верховної Ради України в Ню Йорку

У неділю, 14-го квітня ц. р. українська громада метрополітального Ню Йорку вітала депутатів Верховної Ради України у великій залі Українського Народного Дому в Ню Йорку у присутності понад 500 осіб. Спонзорами зустрічі були Українсько-Американська Координаційна Рада та Фонд Руху за демократизацію України.

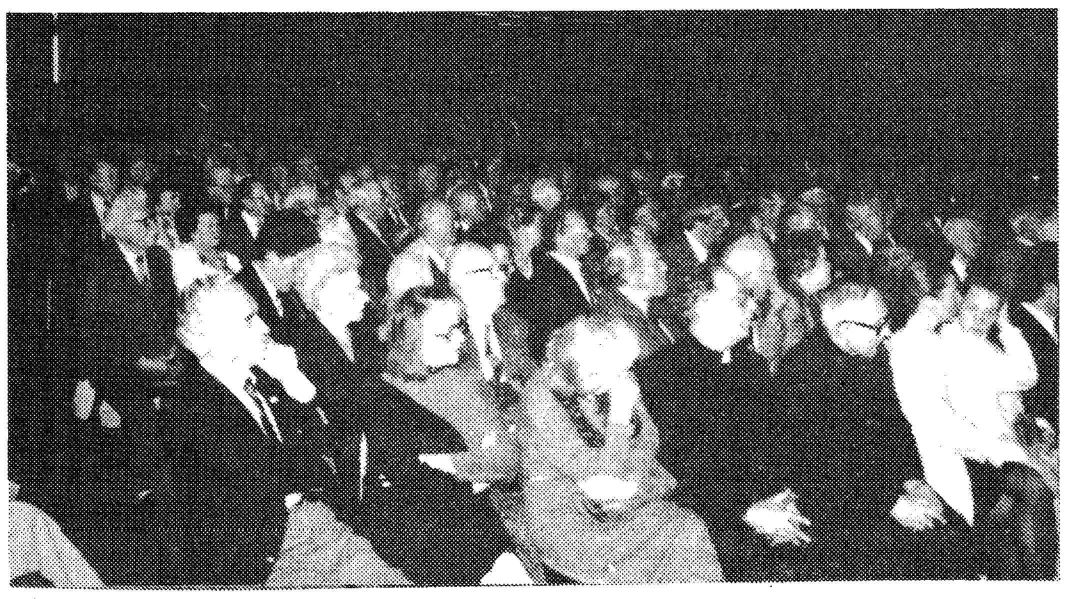
На зустріч прибули: Вячеслав Чорновіл, голова Львівської обласної Ради, голова Львівського виконавчого комітету і депутат Верховної Ради України; його дружина Атена Пашко, заступниця голови Союзу Українок в Україні; Дмитро Павличко, голова Комісії закордонних справ Верховної Ради України;

Зустріч відкриває Р. Данилюк. За столом (зліва): проф. Т. Гунчак, д-р Б. Шебунчак, О. Ємець, Д. Павличко, д-р Ю. Солтис і Є. Стахів.

Виступає голова Львівської Обласної Ради, депутат Верховної Ради України В. Чорновіл. За столом президії (зліва): проф. Т. Гунчак, Атена Пашко, Р. Данилюк, д-р Б. Шебунчак, Д. Павличко та О. Ємець.

Понад 500 осіб прибули до Українського Народного Дому на зустріч з депутатами Верховної Ради України.
Світлини Ярослав Кулинич та Осип Старостяк.

Олександер Ємець, голова Комісії Верховної Ради України з питань прав людини, співголова Координаційної Ради Партії демократичного відродження України.

Зустріч відкрив голова Українського Народного Дому Роман Данилюк, який привітав депутатів в імені дирекції Українського Народного Дому та погратулював за їх здобутки, особливо за проголошення суверенности України, і побажав дальших успіхів у боротьбі за досягнення самостійної демократичної української держави. Він представив також проф. Тараса Гунчака, голову Фонду Руху за Демократизацію України і д-ра Богдана Шебунчака, члена президії СКВУ та голову Крайової Ради, які провадили зустріччю.

Проф. Тарас Гунчак представив кожного з присутніх доповідачів та чітко підкреслив їхню активну працю і заслуги у боротьбі за відбудову української держави.

Депутат Олександер Ємець — молодий, енергійний і дуже активний у своїх ділянках праці — говорив про трагедії тих смільчаків, які протиставилися комуністичній партократичній владі і стреміли до демократичного устрою у незалежній Україні. У своєму виступі він висловив побоювання, щоб не повторилася революція 17-го року, яка потрясла світом і ще до сьогодні трясе Україною, знищивши її економічно і морально. Депутат О. Ємець пояснив, що незважаючи на створення різних організацій і партій, всіх об'єднує одне стремління до демократичної незалежної України! У Верховній Раді України 125 депутатів об'єдналися в опозиційний блок Народна Рада, і хоч є різні погляди на досягнення цілі, вони виступають завжди одним фронтом та здобувають прихильність навіть деяких членів Комуністичної партії.

О. Ємець похвалив львів'ян що, незважаючи на протест в Галичині проти Леоніда Кравчука, голови Верховної Ради України, його прийняли тактовно під час відвідин у Львові, і це вплинуло позитивно на його мислення про західні землі України.

О. Ємець закінчив свій виступ словами: „Я маю надію, що ми зможемо побудувати самостійну суверенну незалежну державу, зможемо забути про наші розбіжності як у питаннях політичних, так і в питаннях релігійних та всіх інших, і перше вирішено питання суверенности і незалежности, а тоді кожен народ вибере, той буде провадити Україну. Я вірю в Україну, я вірю в її народ, я вірю у вас, я бував в різних місцевостях, бачив і зрозумів, що ми маємо тут підтримку, яка веде нас на терен міжнародного життя! Слава Україні!"

Вячеслав Чорновіл, за словами проф. Т. Гунчака, — це „рушійна сила, це „дух землі нової", відновлення України".

В. Чорновіл заявив, що він завжди був і є радикальних поглядів, за що і був заарештований, але, займаючи пости голови Львівської обласної Ради та депутата Верховної Ради України, йому доводиться не раз іти на компроміс з комуністами, якщо це на користь українській справі. Треба тільки завжди пам'ятати, що комунізм — ворожий і шкідливий всьому людству. Болючим є те, що деякі середовища діяспори ще не зовсім зрозуміли наші обставини, заявив Чорновіл. Треба мудрих, обдуманих та незагорілих потягнень, щоб мирним способом дійти до самостійної незалежної української держави.

За словами Чорновола, „заклик до збройної боротьби може принести тільки шкоду".

Галичину Чорновіл уважає осередком українського національного відродження. В Галичині почалися перші хвилі мітингів. Галичина перша відродила національну символіку. Відсунено комуністичну партію від влади. Галичина зберегла традиції. Совєтським окупантам не вдалося знищити Галичину так як знищено східню Україну. Як сумний приклад Чорновіл подав Звенигородський район Черкаської обл. (околиця, з якої сам походить), де з 50-ти церков залишилась одна невеличка каплич ка.

В Україні проходять складні процеси і сьогодні єдині гасла це — „гасла мирного демократичного розвитку. Сьогодні гасла поступово-еволюційної побудови української держави — це єдині правдиві народні гасла, які ми повинні ісповідувати".

В. Чорновіл подякував за допомогу, яку еміграція так щедро присилає, в першу чергу за технічну допомогу. Еміграція може ще дуже багато допомогти своїм знанням, живучи в іншому суспільстві, яке має інші принципи.

Дмитро Павличко — поет, один із основників Руху, заявив, що в Україні проходять найвидатніші події визвольної боротьби і в тому він бачить запоруку виграшу бо „прикметність нинішньої боротьби полягає в тому, що всі національні визвольні рухи були збройні, а наш теперішній національний рух є мирним, цивілізованим, парляментським і загальнонародним". Він теж заявив, що визволення України не проявляється тільки в національному питанні і не тільки у відродженні мови й культури. Українська держава мусить бути сильна і соціально забезпечена. Це нелегко, бо, за твердженням Дмитра Павличка, Москва грабує природні багатства України. „65 відсотків електроенергії цілого Совєтського Союзу — з України, яка освітлює Польщу, частину Німеччини, Угорщину, Чехословаччину, Румунію і Болгарію. 22 атомні реактори побудовані на нашій землі без нашого дозволу. Україна нині є сьомою за промисловою потужністю країною Европи". Дмитро Павличко подякував американським українцям за уможливлення приїзду 13-ох народних депутатів України до ЗСА на зустріч з видатними представниками американського уряду, щоб ознайомитися з політичною, правною і фінансовою структурами американської держави.

При зустрічах Д. Павличко мав нагоду висловити здивування з непослідовности американської політики: „З одного боку кидається армією і визволяється Кувейт, а з другого боку гинуть курди, яким треба подати руку допомоги. З одного боку заявляється, що Литва, Латвія і Естонія були включені силою в Радянський Союз, а з другого боку забувається, що і Україна була теж насильно приєднана до Радянського Союзу".

Професор Т. Гунчак привітав дружину В. Чорновола Атену Пашко, яка передала привіт від жіноцтва України, що згуртувалося у громадсько-політичній організації Союз Українок. У своєму слові вона накреслила трагічний стан української жінки, яка поруч із чоловіками переносила роки совєтського терору по тюрмах та засланнях і ці переживання віддзеркалюються у її поезіях, уривки з яких присутні мали нагоду почути.

На залі теж був присутній амбасадор України до Організації Об'єднаних Націй Геннадій Удовенко, якого Д. Павличко попросив до слова. Амбасадор поінформував присутніх про працю української делегації в ООН, ствердив, що після проголошення суверенности є більше зацікавлення Україною. Перший раз в історії ООН Україна після таємного голосування увійшла до фінансової комісії від східнього бльоку народів, одержавши найбільше голосів (118). Повідомив, що в червні ц. р. буде відкрита пряма повітряна лінія поміж Ню Йорком і Києвом.

На закінчення д-р Богдан Шебунчак передав привіт від голови Екзекутиви УАКРади Уляни Дячук, яка, на жаль, була перешкоджена і не могла прибути, подякував касирові УАКРа д-ру Романові Данилюкові за успішну організацію зустрічі та представив присутніх заступників голови УАКРа д-ра Юрія Солтиса та Євгена Стахова, щиро подякував депутатам від організаторів цього вечора та від всіх присутніх за цікаві інформації.

Зустріч дорогих гостей з України закінчено національним гимном.

Олбанська...

(Закінчення зі стор. 1)

Головний секретар В. Сохан (другий справа, в першому ряді) з групою учасників Річних зборів в Амстердамі, Н. Й.

ного, а В. Літинського на секретаря. Протокол з минулорічних зборів прочитав секретар.

Звіти Управи розпочав П. Шевчук. Він із задоволенням підкреслив, що округа Трой-Олбані в 1990 році здобула почесне перше місце в країні, здобувши 79 нових членів із призначеної квоти 55. Він в першу чергу вирізнив В. Варшону, секретаря 266-го Відділу в Амстердамі, який приєднав 24 члени і у великій мірі причинився до успіху. Голова згадав, що Округа бере масову участь в Дні Батька на Союзівці. Восени голова брав участь у з'їзді голів округ на Союзівці і робив заходи, щоб поліпшити роботу в деяких малоактивних відділах. Короткий звіт із фінансів округи подав скарбник В. Варшона. В 1990 році приходів було — 640.17 дол., розходів — 240.70, сальдо на кінець року виносило — 419.87 дол.

За Контрольну комісію звітував її голова М. Савків, ст., а присутні на його внесок уділили абсолюторію уступаючій Управі.

Голова Номінаційної комісії М. Філь подав список людей, які дали згоду бути в Управі Округи.

Тому, що не було другої листи, обрано одноголосно Управу на 1991 рік в такому складі: голова — П. Шевчук, заступники голови: С. Гавриляк і М. Філь, секретар — В. Літинський, касир — В. Варшона, організаційний референт — Е. Наболот ний; Контрольна комісія: М. Савків, І. Демчар і Д. Коцан; Номінаційна комісія: В. Кошикар, І. Карабин, А. Качан.

Після вибору Управи В. Сохан, головний секретар УНСоюзу, виголосив цікаву доповідь, з якої присутні довідались про різні аспекти діяльности УНСоюзу.

В першу чергу В. Сохан відмітив, що цього року як і в попередніх роках, Округа належить до одних із кращих. Він дав признання секретарям, які організували нових членів: В. Варшона — 24 члени, В. Квас - 19, П. Шевчук — 15, Стефанія Гаврилюк — 10, М. Савків — 5, Д. Коцан — 2, Ліза Колодій — 2, А. Худолій — 1, Н. Кольцо — 1.

За організаційні успіхи В. Сохан вручив голові нагороду в сумі 225 дол.

Дальше В. Сохан подав загальний огляд організаційної праці в 1990 році. В загальному УНСоюз придбав 1,601 членів із запланованої квоти. 2,000. Втратив УНСоюз 1,438 членів, тепер в Союзі є 68,625 членів. Все майно виносить 10,000 000 дол., а в 1990 році міно збільшилося на 320,000 дол. Причиною малого збільшення майна були кошти Конвенції, допомога організаціям (113,000 дол.) стипендії (114,000) і дивіденда (1,500,000).

Союзівку перебудовується, але в будинку, в якому збудовано 11 помешкань для старших, лише п'ять помешкань займають гарші віком члени.

Своє слово В. Сохан закінчив згадкою про „Свободу", „Український Тижневик", Бюро у Вашингтоні і Бюро в Києві, яке очолює М. Кломиєць.

В дискусії після доповіді В.Сохана брали участь Варшона, Савків, Наболотний і Гупаловський. Делеганти порушили такі теми: пенсійний фонд, мала активність деяких відділів і Фонд Відродження України.

Збори закрив голова, запросивши присутніх на вечерю, яку приготовили Олена Варшона, Олена Кача і Анастасія Шуплат.

Квартет...

(Закінчення зі стор. 1)

ко представлені традиційні народні пісні, включаючи патріотичні, ліричні та жартівливі. Пісні січових стрільців багатьом пригадають стремління молодих літ і ще раз покажуть, що молодші покоління продовжують ці ідеї Українську клясику репрезентують твори М. Лисенка, Д. Бортнянського. Важливе місце в репертуарі квартету займають і пісні сучасних композиторів, з якими ансамбль тісно співпрацює, таких, як Олександр Білаш, Платон Майборода та інші.

Завдяки фірмі „Євшан" цінувальники української пісні зможуть не тільки вітати на Північноамериканському континенті цей чудовий ансамбль, але й внести його творчість в кожний дім, збагативши колекції музичних записів. Касети та компакт диски продаватимуться під час концертів.

Бажаючих отримати детальніші інформації про виступи квартету проситься звертатися до фірми „Євшан": (514) 630-9858: факс (514) 630-9960.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ЗСА Джеймс Бейкер, який перебуває тепер на Близькому Сході, розмовляв телефонічно з Кувайту з міністром закордонних справ СССР Александром Безсмертних. Дж. Бейкер намагається переконати Москву, що Совєтський Союз повинен, спільно із ЗСА, бути співорганізатором міжнародної конференції для справ Близького Сходу, головним приділом якої мало б бути полагодження справи палестинців нав'язання дипломатичних зв'язків арабських держав з Ізаїлем. Коли і чи взагалі відбудеться така конференція покищо не відомо. Виглядає, що деякі арабські країни з обуенням висловлюються про політику теперішнього ізраельського уряду прем'єр-міністра Їцака Шаміра, який напредодні приїзду Бейкера на Близький Схід дав дозвіл на поселення жидів на західньому березі ріки Йордан і смузі Ґаз. Першою арабською країною, яка відмовилась від перговорів з Ізраїлем була Савдійська Арабія. Треба припускати, що за Савдійською Арабією підуть також інші країни. Йорданія, наприклад, підтримує саму ідею склкання конференції, але більш нічого.

Академія св. Юра гідно вшанувала Великого Кобзаря

Український клюб при Академії св. Юра в Ню Йорку з допомогою учнів школи відсвяткував у березні свято нашого поета-пророка, генія, мистця Тараса Шевченка.

У великій залі школи зібралися учні, вчителі. На відміну від традиційного святкування Шевченківських роковин, клюб вирішив запросити до програми своїх іншомовних товаришів, які з глибоким переживанням прочитали твори Тараса Шевченка на своїх рідних мовах. Це зміцнило віру, що твори й пророчі думки Великого поета живуть не тільки серед українців, але знаходять відгук серед інших народів світу. Шевченкове слово прозвучало українською, англійською, еспанською, італійською, французькою, португальською, румунською, німецькою, польською та сербською мовами. Коротку розповідь про поета подав голова клюбу Гриць Бульдо, що недавно приїхав з України, та англійською — Гриць Щесник. Це допомогло учням більше зрозуміти прочитані твори. 11 кляса академії відрецитувала „Розрито могилу" українською та англійською мовами. Вибрано цей вірш тому, що він актуальний і сьогодні, бо відображає той час, коли російські імперіялісти обманом і злочином загарбали знесилену в боях Україну. Це сталося після того, як гетьман Богдан Хмельницький підписав договір у Переяславі, що згодом був грубо фальсифікований. Сьогодні новітня російська імперія хоче, щоб Україна знову підписала таку умову. Але вже пізно, Україна стала до вирішального змагу.

Учениці 12 кляси Дзвінка Добрянська й Тіна Беренда переказали по-англійськи головні думки прочитаних іншими мовами творів нашого Кобзаря: „Мені однаково", „Садок вишневий", „За сонцем хмаронька пливе" та інші. З гордістю згадано, що наша академія межує з площею імени Тараса Шевченка, багато наших учнів щоденно проходять попри будинок Наукового Товариства його імени, а пам'ятник Тарасові прикрашає столицю Вашінґтона. Свято закінчилося прочитанням „Заповіту" різними мовами та відспіванням його по-українськи під акомпаньямент піяністки, учительки академії, активного члена української громади Соні Шерег.

Члени Українського Клюбу при академії св. Юра в Ню Йорку охоче співпрацювали при проведенні програми разом з дорадником клюбу, вчителькою української мови і літератури д-р Олександрою Ткач. Звеличали наше свято своїм ентузіязмом і учні інших походжень, прочитавши твори Шевченка своїми рідними мовами. Це показало, що не тільки ми, але й вони слідкують за подіями в Україні.

Директорка академії с. Моніка Лесник щиро подякувала виконавцям за цікаво проведене свято.

Андрій Малиновський,
учень 12 кл. академії
св. Юра в Ню Йорку

Україна в небезпеці

(Закінчення зі стор. 2)

гинуло все життя. Вода у криницях цих районів стає небезпечною до пиття. Люди хворіють і помирають а скарги неможливо пред'явити нікому, бо жаден суд її не приймає...

Іншою причиною загрозливого зменшування природного приросту населення України є те, що родини України не хотять мати більше як одне-двоє дітей. Останніми роками має місце в Україні понад один мільйон абортів річно. Причиною цього є невимовно важкі матеріяльні і духові умовини життя у „Раю робітників і селян" і зокрема варварський удар, що його завдав українському селові — Сталін.

Автор наголошує ще одну причину зменшення природного приросту населення України: перемучення і праця у нездорових умовинах вуглекопів і робітників, що видобувають залізну руду. Україна видобуває, на душу населення, найбільше вугілля у цілому світі. Але із своїх підземних багатств як із своїх хліборобських багатств Україна має дуже мало, бо багатства ці чи більйони долярів за їхній експорт бере Москва. Коли б, наприклад, ці більйони долярів, що їх має Москва за український марганець не йшли в імперську прірву, а повернулися на Україну, тоді в західніх країнах можна б придбати потрібні комплекти озонаторів, тисячі фільтрів й інших влаштувань, зменшити затруєння довкілля і поправити здоровні умовини населення України і зокрема здоровні умовини важкої праці вуглекопів і робітників, які видобувають інші підземні багатства України.

С. Плачинда обговорює у статті „Україна в небезпеці" політично-економічні зміни, які є конечні в Україні, щоб стримати дуже реальну загрозу спаду природного приросту населення України аж до трагічного рівня вимирання, яке вже почалося у деяких районах нашої Батьківщини.

Він говорить, що дальший приріст населення України залежатиме перш за все від цього наскільки наша Батьківщина буде незалежною і наскільки її багатства будуть служити нашому народові, перш за все відчищенню української землі, рік, озер і повітря і наскільки ці багатства України будуть служити добробутові нашого народу, а не — імперії...

*
* *

Що можемо робити ми, українська діяспора, щоб рятувати нашу батьківщину?

Перш за все ми повинні зробити все що у нашій силі, щоб поставити жахливу загрозу, загрозу вимирання великого, доброго, чесного, працьовитого народу, перед очі світу, перед очі народів світу, урядів цивілізованого світу, перед очі гуманітарних, релігійних організацій світу. Для цього ми повинні поширити, скріпити, розбудувати вже існуючі наші інформаційні бюра, перш за все у Вашінґтоні, та створити нові.

Українська еміґрація може похвалитися великими і численними осягами у вільному світу, зокрема у Канаді і ЗСА, але ми завжди недооцінювали і дотепер замало уваги присвячували справі розбудови у західньому світі інформаційних бюр та українського „лоббі"... Може ця жахлива загроза вимирання нашого народу, змусить нас вкінці віддати належну увагу справі українського політичного „лоббі"....

І вкінці, ми повинні розгорнути справді енерґійну збірку фондів на допомогу нашій батьківщині.

Дотепер наша жертвенність, з виїмком нечисленних одиниць, є дуже неспівмірна до важкої, історичних розмірів й історичного значіння боротьби нашого народу за незалежність і, як на це звертає нашу увагу С. Плачинда, за — існування...

Ми повинні теж докласти всіх можливих заходів аби якнайбільшу допомогу нашому народові дали уряди цих країн, що в них ми живемо (Америки, Канади, Великобританії, Австралії), гуманітарні і, релігійні організації, та індустрійні і комерційні організації цих країн.

Пам'ятаймо, що коли матеріяльно допомагаємо нашому народові — ми його морально підтримуємо у його дуже важких змаганнях.

Українці...

(Закінчення зі стор. 2)

червні, й щоб ця церква, збудована братніми зусиллями, стала відомим символом польсько-українського порозуміння".

Опісля у статті написано, що Перемишль не повинен бути, так, як колись, штучно поділеним, на польський і український. „Перед зустріччю зі Святим Отцем, ми повинні стати разом, а не осібно. Це однак, вже тепер хіба не вдасться. Рішення про передання на тимчасове вживання костьола Кармелітів українській спільноті, роздряпала всі загоєні рани. Вірні бояться, що коли українці ввійдуть до святині, то з неї не вийдуть".

Як закінчиться конфлікт у Перемишлі — невідомо, читаємо там. „Суспільний комітет оборони польського костьола Кармелітів твердить, що вони не дадуть українцям костьола. Українофобський „автор" повищої статті, дає також поради єпископові Мартинюкові, забуваючи про це, що єпископ, український чи польський, підлягає послуховi чинникам церковним, а не світським.

ПОПРАВКА

В статті п. з. „Міхаїл і Раїса" („Свобода" з 17-го квітня), в реченні „А батько, Пантелеймон Гопкало..." додано в дужках (М. Ґорбачова), що змінило сенс речення. В ньому мова про батька матері Михаїла, Марії, з роду Гопкало, отже про діда Михайла Ґорбачова по мамі, а не про самого Ґорбачова. Надруковано теж, що Міхаїл був автором у студентських гуртках, замість актором. — Ред.